

Sprawozdanie z działalności
Komitetu Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie
za rok 2014

**Bank PEKAO S.A. O/Tarnów 30 1240 1910 1111 0000 0898 7484 • SWIFT CODE: PKO
PPLPW**

Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie powstał w 1988 roku, jego siedzibą jest Muzeum Okręgowe w Tarnowie, Rynek 20-21. Celem Komitetu jest opieka nad zabytkami kultury żydowskiej na terenie byłej Galicji. Komitet ponadto popularyzuje wiedzę o historii i kulturze Żydów polskich, dąży do zblżenia między Polakami/chrześcijanami i Żydami, wspiera i organizuje przedsięwzięcia badawcze i naukowe związane z kulturą i zabytkami żydowskimi w byłej Galicji. Członkowie Komitetu pracują społecznie i nie pobierają za swoje wysiłki wynagrodzenia.

Podobnie jak w latach poprzednich najważniejszym wydarzeniem organizowanym przez Komitet są coroczne (od 1996 r.) obchody Dni Pamięci Żydów Galicyjskich.

- I. Galicjaner Sztetl** (17 czerwca - 1 lipca 2014). Projekt sfinansowany przez Miasto Tarnów (10 000 zł). W ramach projektu odbyły się następujące wydarzenia:
- **Otwarcie wystawy „Byliśmy”** (10.06.2014). Wystawa na temat obecności/nieobecności Żydów w Tarnowie organizowana przez tarnowskie Biuro Wystaw Artystycznych. Komitet był konsultantem wystawy. Wydany został piękny album o wystawie z m. in. z tekstem A. Bartosza *Co się stało z tarnowskimi Żydami?*, w wersji polskiej i angielskiej.

(fot. R. Moździerz)

- **Inauguracja „Galicjaner Sztetl”** (11.06.2014) w Lesie Buczyna w Zbylitowskiej Górze. Wspólna modlitwa na miejscu straceń kilku tysięcy tarnowskich Żydów. W modlitwie wzięli udział rabin Avi Baumol, ks. Tadeusz Bukowski i prof. Jonathan Webber. W uroczystości uczestniczyła młodzież z okolicznych szkół i liceum wojskowe. Obecni byli też tarnowscy Żydzi i ich potomkowie z zagranicy.

(fot. N. Gancarz)

- **Koncert pod Bimq** (11.06.2014) - koncert zespołu „Chanajki Klezmer Band” z Białegostoku (Chanajki – to dawna dzielnica żydowska Białegostoku)

(fot. R. Moździerz)

- **Projekcja filmu dokumentalnego „W cieniu pamięci”**, zrealizowanego przez młodzież V Liceum w Tarnowie w ramach projektu Protest against anti-Semitism and cruelty towards Jews finansowanego ze środków Open Society Institute Foundation. Projekcja filmu połączona z dyskusją odbyła się w kinie „Marzenie” i Teatrze Tarnowskim. (13 i 18.06.2014)

(fot. N. Gancarz)

- **Koncert pod Bimq** (26.06.2014) - koncert kantora z Izraela Avrama Kirshenbauma (ze względu na deszcz koncert odbył się w Ratuszu)

(fot. P. Topolski)

II. Prace na cmentarzu w Tarnowie

- Od tego roku prezes Gminy Żydowskiej w Krakowie Tadeusz Jakubowicz zdecydował, że sam będzie nadzorował prace więźniów na cmentarzu (nasz Komitet zawarł umowę z Zakładem Karnym i od 2005 r. cmentarz porządkowali od maja do grudnia więźniowie pod naszym nadzorem). Z tego powodu prace te rozpoczęły się bardzo późno, bo dopiero w sierpniu. I dlatego cmentarz w tym roku był bardzo zaniedbany, na co uskarżali się ludzie wizytujący cmentarz. Natomiast Gmina Krakowska remontowała w tym roku rozwalający się mur ogrodzeniowy.
- Na podstawie umowy ze Szkołą Sztuk Plastycznych oddaliśmy do konserwacji dwa nagrobki, w tym symboliczny nagrobek ofiar zamordowanych w Auschwitz (Maksymilian Rozenbusz – dyrektor Szkoły Hebrajskiej, Emil Wider – adwokat) oraz nieznaney kobiety z XVIII wieku.

(fot. N. Gancarz, J. Jędrzejczyk)

Ponadto pośredniczymy w sprawach remontów na cmentarzach w Jaśliskach, Jasienicy Rosielnej, Warzycach, Ryglicach.

III. Projekt edukacyjny Protest przeciwko antysemityzmowi i okrucieństwu wobec Żydów (Protes against anti-Semitism and cruelty towards Jews workshops). W ramach projektu młodzież z V Liceum Ogólnokształcącego im. J. Korczaka w Tarnowie zrealizowała film edukacyjny dotyczący zagłady tarnowskich Żydów. Film został przekazany do instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz kultury żydowskiej oraz do tarnowskich szkół (marzec-czerwiec 2014).

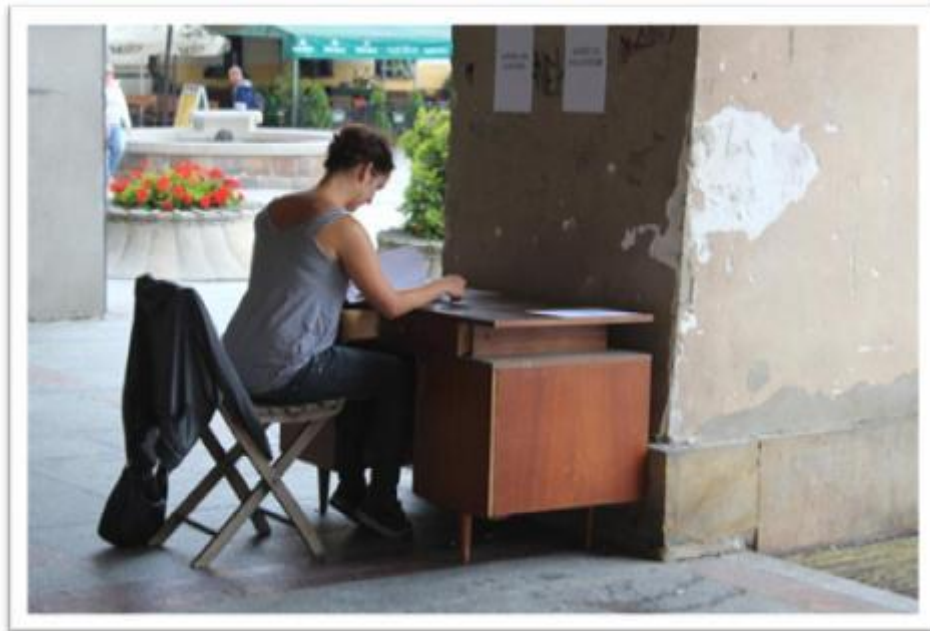
Koszt projektu: 2000 EURO. Źródło finansowania: Open Society Institute Foundation.

IV. Wycieczki dla młodzieży szlakiem tarnowskich Żydów (czerwiec 2014)

Praca społeczna członków Komitetu Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie.

V. Wystawa „Zapomniane archiwum” (czerwiec – lipiec 2014). Szczególna wystawa eksponująca archiwalia dotyczące tarnowskich Żydów, którą można by nazwać „samoobsługową”. W starym biurku ustawionym przed Muzeum Okręgowym w Tarnowie znalazły się kopie dokumentów pochodzących z tarnowskich archiwów, które przechodnie mogli samodzielnie przeglądać i czytać. Były to m. in. świadectwa szkolne żydowskich uczniów oraz dokumenty z czasów niemieckiej okupacji: przepustki dla Żydów do pracy, listy mebli zarekwirowanych z mieszkań żydowskich itp. Wystawa cieszyła się bardzo wielkim powodzeniem przechodniów i będzie powtórzona w roku 2015.

Koszt projektu: 500 zł – Muzeum Okręgowe w Tarnowie oraz praca społeczna członków Komitetu.

(fot. N. Gancarz)

V. Spotkanie z panem Israelem Ungerem (14.10.2014)

W Październiku w ratuszu tarnowskim zorganizowano promocję książki Israela Ungera (*The Unwritten Diary of Israel Unger*, Ontario 2013), który wraz z rodziną był ukrywany przez półtora roku na poddaszu młyna należącego do rodziny Dagnanów. Na wiosnę 2014 Rada Miasta Tarnowa nazwała nowe rondo na ul. Lwowskiej, zbudowane naprzeciw miejsca, gdzie stał młyn Dagnanów ich imieniem.

